

На основу чл. 53. Статута Грађевинско-архитектонског факултета у Нишу, (бр. 7/15 од 11.05.2018. године, бр.7/20 од 26. 02. 2019. године, бр. 7/25 од 29. 12. 2021. године), Наставно-научно веће Факултета, на својој седници одржаној 24. априла 2025.године, донело је

ОДЛУКУ

I

Усваја се ПРОГРАМ РАЗВОЈА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ ПОДМЛАДКА ЗА ПЕРИОД 2025-2030. ГОДИНУ.

II

ПРОГРАМ РАЗВОЈА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ ПОДМЛАДКА ЗА ПЕРИОД 2025-2030. ГОДИНУ, налази се у прилогу и саставни је део ове Одлуке.

III

Одлуку доставити: продекану за научноистраживачки рад, Служби за правне и опште послове и архиви Факултета.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА
ДЕКАН,
Проф.др Славиша Трајковић

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ГРАЂЕВИНСКО-АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ
Оп. Ер. 8/115-1
24.04. 20 25 год.
- Н И Ш -

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ГРАЂЕВИНСКО-АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ
18106 Ниш
ул. Александра Медведева бр. 14

ПРОГРАМ РАЗВОЈА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ ПОДМЛАТКА ЗА ПЕРИОД 2025-2030. ГОД.

ПРОГРАМ РАЗВОЈА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ ПОДМЛАДКА ЗА ПЕРИОД 2025-2030. ГОД.

УВОД

У складу са одредбама Закона о науци и истраживањима („Сл. Гласник РС“, бр. 49/19), Закона о високом образовању („Сл. гласник РС“, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - аутентично тумачење, 67/2021, 67/2021 - др. закон, 76/2023 и 19/2025), Правилника о вредновању научноистраживачког рада и поступку акредитације института, интегрисаних универзитета, факултета и центара изузетних вредности („Сл. Гласник РС“, бр. 69/2015), Грађевинско-архитектонски факултет, Универзитета у Нишу као високошколска установа која у обављању делатности обједињује образовни, научноистраживачки, стручни, односно уметнички рад, има за циљ да поред ових компоненти јединственог процеса високог образовања, развија и унапређује научни подмладак. Имајући у виду регулативне одредбе као и чињеницу да је развој научноистраживачког подмладака један од приоритетних задатака сваке високошколске установе, руководство Факултета предлаже Програм развоја научноистраживачког подмладака на за период 2025-2030. година.

У оквиру своје основне, али и научноистраживачке делатности, Факултет се бави и развојем научног подмладака и то у области грађевинарства, архитектуре, урбанизма и просторног планирања, као фундаменталних научних области НИО.

Принципи развоја научноистраживачког подмладака интегрисани су у већину сегмената Програма научноистраживачког рада за период 2025-2030. године, а смернице које су њиме дате представљају добру научну праксу која је саставни део образовања свих младих научника. Стратегија развоја научноистраживачког подмладака Факултета је и до сада била изузетно важна и посвећивала јој се значајна пажња, пре свега у сегменту ангажовања младих и њиховог укључивања у пројектне активности.

Научноистраживачки подмладак Факултета чине:

- студенти ИАС, ОАС и МАС нивоа студија који показују изузетан успех током студија и склоност ка научноистраживачком раду,
- студенти докторских студија (ДАС) који самостално финасирају студије,
- студенти докторских студија (ДАС) финансирани од стране МПНТР-а (стипендисти),
- истраживачи приправници и истраживачи сарадници финансирани од стране МПНТР-а (сарадници на пројектима – млади истраживачи)
- сарадници у настави, асистенти, асистенти са докторатом,
- као и доценти на почетку професионалне наставничке каријере.

Како је већ наведено, научноистраживачки рад подмладака Факултета се континуирано одвија у научним областима: грађевинарство, архитектура, односно урбанизам и просторно планирање, као интегралном делу комплексних активности дефинисаних Статутом Факултета. Планске активности, усмерене на развој научноистраживачког подмладака биле су истакнуте и у претходним акредитационим периодима (2015-2020. и 2020-2025.) на начин који је афирмисао укључивање младих и надарених студената у истраживачки рад пре свега током мастер и докторских студија.

Факултет ће се трудити да, у складу са својим могућностима, пружи подстицање и подршку (интелектуалну, организациону и материјалну) пре свега онима из редова докторанада, сарадника у настави, асистената, асистената са докторатом, доцената, истраживача приправника, истраживача сарадника и сарадника—младих истраживача, у њиховом настојању за бављење науком и истраживањима.

РАЗВОЈ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ ПОДМЛАДКА

1. Опште активности на развоју научноистраживачког подмладка

Грађевинско-архитектонски факултет, Универзитета у Нишу, као високошколска и научноистраживачка установа, препознаје значај и сврсисходност континуираног развоја научноистраживачког подмладка, како кроз активности везане за унапређење студијских програма мастер и докторских академских студија, тако и кроз укључивање студената у специфичне облике научноистраживачке делатности. Квалитет научног рада уско је повезан са развојем квалитетног научног подмлатка, који је директно повезан са константним унапређењем наставног процеса. Обавеза Факултета јесте да, у складу са сопственим могућностима и ресурсима, подмлатку обезбеди пуну подршку за развој теоријских и методолошких знања, као и да их оспособи да та знања примењују у научноистраживачком раду у основним и примењеним истраживањима.

Факултет настоји да учешћем и реализацијом у пројектима код Фонда за науку, ПРИЗМА, ИДЕЈЕ и ДИЈАСПОРА, као и Европских фондова из програме ERASMUS +, COST, DAAD и тд., упозна научноистраживачки подмладак са потенцијалним могућностима НИО. Оваква истраживања свакако генеришу велики истраживачки потенцијал у односу на савремене научне токове у грађевинарству и архитектури. У односу на Универзитет, Факултет процењује проширење истраживања кроз повећање учешће у раду организационих јединица универзитета: Иновациони центар универзитета ИЦУН и Научно-технолошки парка.

Значајна улога Факултета огледа се и у области усмеравања научноистраживачког подмладка на промене у сагледавању потреба науке и истраживања у друштву, са циљем интензивирања компетитивности, кроз различите програме финансирања пројекта у области иновација, науке и сарадње са привредом. Поред тога, план развоја узима у обзир и чињеницу да перспективу научноистраживачког рада носи квалитетан млади истраживачки кадар, који се мора неговати кроз адекватно улагање у перманентно унапређење њиховог знања и компетенција.

Студенти ИАС, ОАС и МАС нивоа студија се упознају и овладавају техникама које се користе у савременој науци, припремају се за апликативан рад и стицање знања како би могли да се баве научноистраживачким радом, али и оспособе за равноправно учешће у мултидисциплинарним истраживањима за потребе реализације различитих пројеката. Акценат је стављен на применљивост знања, што одговара тенденцији грађевинарства и архитектуре као наука, које би требало да се све више усмерава ка решавању практичних проблема савременог друштва. Научни подмладак развијају научне компетенције кроз докторско и постдокторско усавршавање, које подразумева подршку и подстицај у циљу проширивања и унапређења знања и вештина на Факултету, другим високошколским установама и истраживачким центрима у земљи и иностранству.

2. Потенцијал за укључивање студената у научноистраживачки рад на свим нивоима студија

Један од примарних задатака високошколских установа као научноистраживачких институција је и оспособљавање студената за научноистраживачки рад на свим нивоима студија. Поред мастер студија ово се пре свега односи на докторске студије и остале последипломске облике студирања. Студенти основних, мастер и докторских студија учествују у научноистраживачком раду кроз израде завршних и мастер радова, чиме се остварује сарадња између ментора-наставника и студената што у крајњем резултира повећањем квалитет њихових професионалних компетенција.

Посебно треба истаћи да се у свим фазама научног рада, од постављања хипотезе до израде рада примењују критичност и егзактност, а релевантна методологија истраживања и добијени резултати презентују се на начин који обезбеђује њихову научну верификацију. Такође, студенти се оспособљавају да користе адекватну научну и стручну литературу, која је у складу са најновијим научним достигнућима.

Током целокупног процеса веома је значајно праћење научног рада студената кроз менторски рад и оцењивање постигнутих резултата које чини саставни део годишњег извештаја о раду Факултета и узима се као критеријум приликом ангажовања или напредовања. Факултет додатно стимулише стручно усавршавање, учешће студената и младих истраживача на домаћим и међународним научним конференцијама, публикавање резултата њиховог рада у референтним научним часописима и другим видовима научне дисеминације. Факултет нарочито истиче да ће таква пракса бити настављена, али и интензивирана у периоду 2025-2030. година.

Потенцијал у научном подмладку Факултета пре свега се огледа и препознаје у перманентном повећању броја студената који се уписују како на основне академске тако и на докторске студије. Квантитативни подаци ове тврдње о броју уписаних студената у школску 2023/2024. годину по начину финансирања, студијским програмима и годинама студија, дати су у наредним табелама.

▪ ОАС, МАС и ИАС – Основне, мастер и интегрисане академске студије

Број студената на студијским програмима који се финансирају из буџета

Табела 1. Студенти ОАС и ИАС студијских програма

Основне академске студије Интегрисане академске студије	Година студија					Укупно
	I	II	III	IV	V	
Студијски програм						
ОАС ГРАЂЕВИНАРСТВО	91	55	20	31		197
ОАС УПРАВЉАЊЕ ПРОЈЕКТИМА У ГРАДИТЕЉСТВУ	22	17	19			58
ИАС АРХИТЕКТУРА	103	145	119	123	115	605
Укупно	216	217	158	154	115	860

Табела 2. Студенти МАС студијског програма

Основне академске студије Интегрисане академске студије	Година студија	Укупно
Студијски програм	I	
МАС ГРАЂЕВИНАРСТВО	60	60
МАС УПРАВЉАЊЕ ПРОЈЕКТИМА У ГРАДИТЕЉСТВУ	18	18
МАС ИНЖЕЊЕРСКИ МЕНАЏМЕНТ РИЗИКА ОД ПРИРОДНИХ КАТАСТРОФА	16	16
Укупно	94	94

Број студената на студијским програмима који су самофинансирајући

Табела 3. Студенти ОАС и ИАС студијских програма

Основне академске студије Интегрисане академске студије	Година студија					Укупно
Студијски програм	I	II	III	IV	V	
ОАС ГРАЂЕВИНАРСТВО	47	48	36	84	-	215
ОАС УПРАВЉАЊЕ ПРОЈЕКТИМА У ГРАДИТЕЉСТВУ	19	15	-	-	-	34
ИАС АРХИТЕКТУРА	60	27	37	18	8	150
Укупно	126	90	73	102	8	399

▪ **ДАС – Докторске академске студије**

Табела 4. Број уписаних студената на докторским академским студијама – ДАС

Број уписаних студената на ДАС у школској 2020/21	
ДАС Архитектура	ДАС Грађевинарство
I – 2	I - 6
II – 2	II - 0
III – 2	III - 2

Број уписаних студената на ДАС у школској 2021/22	
ДАС Архитектура	ДАС Грађевинарство
I – 3	I - 4
II – 3	II - 2
III – 3	III - 3

Број уписаних студената на ДАС у школској 2022/23	
ДАС Архитектура	ДАС Грађевинарство
I – 6	I - 5
II – 2	II - 1
III – 7	III - 7

Број уписаних студената на ДАС у школској 2023/24	
ДАС Архитектура	ДАС Грађевинарство
I – 7	I - 8
II – 3	II - 0
III – 2	III - 9

Број уписаних студената на ДАС у школској 2024/25	
ДАС Архитектура	ДАС Грађевинарство
I – 5	I - 9
II – 6	II - 3
III – 8	III - 4

3. Оспособљавање подмлатка факултета за научноистраживачки рад

Програмска основа развоја научноистраживачког подмладка заснива се, пре свега, и на њиховом оспособљавању и континуираном усавршавању кроз даље студирање. Докторске академске студије (ДАС), као основни модел таквог оспособљавања и континуиране едукације са израженим научноистраживачким карактером, за циљ имају формирање компетентног истраживача који је способан да самостално прати савремена научна достигнућа. Током студија млади истраживачи препознају проблеме, примењује адекватне научноистраживачке методе у решавању уочених проблема, критички их разматрају и анализирају, а касније добијене резултате својих истраживања проверавају кроз критичку потврду научноистраживачке заједнице њиховим публикавањем и саопштавањем. Цео процес унапређује академске вештине и научне компетенције научноистраживачког подмладка.

То, поред осталог, укључује и развој креативних способности разматрања проблема и способност критичког мишљења, развијање способности за тимски рад и овладавање специфичним практичним вештинама неопходним за укупан развој како струке тако и конкретног доприноса друштву у целини. у области грађевинарства, технологије грађења објеката, архитектуре, урбанизма и просторног планирања, као и теоријског промишљања феномена у архитектури и грађевинарству, од научног до друштвено-хуманистичког.

Факултет се поред едукације, фокусира и на праћење рада млађих сарадника, усмеравање у раду и давање савета и подршке у циљу њиховог усавршавања и развоја научних компетенција у области научноистраживачког рада. У складу са поштовањем принципа добре научне праксе, подстиче се сарадња како са колегама и руководиоцима истраживања, тако и између себе, односно оспособљавање за самостални и тимски рад који се по правилу одвија у оквиру интердисциплинарних и мултидисциплинарних тимова. Као што је већ речено у свом научноистраживачком раду, подмладак Факултета се усмерава ка дефинисању циљева истраживања, реализацији, квалитативној и

квантитативној обради података, анализи и интерпретацији добијених резултата и њиховог презентовања јавности. Веома је значајан и сегмент њиховог оспособљавања за трансфер знања ка истраживањима и пројектима који се односе на израду докумената јавних политика, развојних државних и привредно и тржишно оријентисаних докумената итд. Целокупан процес је усмерен ка иновацијама и прихватању савремених трендова у науци и истраживањима као и креирању и прикључивању националним и интернационалним мрежама научника и истраживача.

4. Мобилност научноистраживачког подмладка и укључивање у пројекте

У складу са Програмом научноистраживачког рада Факултета за период 2025-2030. године, научни подмладак ће се укључивати у пројекте ресорног Министарства, науке, технолошког развоја и иновација, односно Фонда за науку, пројеката међународних организација, као и међународних пројеката финансираних од стране Европске комисије (у првом реду Horizon Europe), али и других извора. Критеријуми који су релевантни за избор научног подмлатка за рад на пројектима биће склоност ка научном раду, иницијатива у раду, етичност, потребан ниво знања и вештина и др. Укључивање у пројекте вршиће се у складу са законским прописима, прописима Универзитета у Нишу и општим актима Факултета.

Мобилност наставника, истраживача, студената и осталог особља високошколских установа, као један од приоритета Болоњског процеса, пружа могућности и отвара прилике за лично усавршавање, развијање институционалне и индивидуалне међународне сарадње, али и побољшава квалитет високог образовања и истраживања и даје суштину такозваној европској димензији високог образовања. Програм мобилности младих пружа значајне могућности за њихов лични развој, разне видове неформалне и формалне едукације, рађање нових идеја, умрежавање са младима из других држава и стварање интернационалних тимова. Стимулисање међународне мобилности подмлатка Факултета и стицање међународног искуства у научном раду има за циљ да млади научни радници стекну непосредна искуства, нове вештине и теоријска знања која ће даље користити у свом научном раду.

Мобилност студената свих нивоа студија, запослених из редова асистената, асистената са докторатом, истраживача приправника и истраживача сарадника, остварује се на Европским универзитетима у оквиру заједничког европског образовног простора повезаног Болоњским процесом, али и широм света. Највећи део мобилности одвија се у оквиру ERASMUS+ програма Европске уније који обезбеђује финансирање пројеката за сарадњу у области образовања и усавршавања. Значајна је и мобилност у оквиру CEEPUS мреже (Central European Exchange Program for University Studies) којом се остварује размена студената, наставног особља и истраживача из Средње и Источне Европе. Студентима и научном подмлатку Факултета, у оквиру сарадње са УАСГ (Универзитетом за архитектуру, грађевинарство и геодезију) из Софије, пружа се могућност за учествовање на летњим школама и праксама намењених стицању специфичних знања и вештина.

5. Циљне активности на развоју научноистраживачког подмладка

На Факултету ће се у наредном петогодишњем периоду, у складу са тенденцијама савремене европске универзитетске праксе, посебна пажња посветити јачању капацитета и развоју научноистраживачког подмлатка у оквиру акредитованих

студијских програма на свим нивоима студија. Подмладак ће се постепено укључивати у активности Факултета, кроз примену стечених знања у реализацији пројеката примењених истраживања.

У наредном периоду Факултет као акредитована НИО ће подстицати:

- укључивање научноистраживачког подмлатка у организацију научних и стручних скупова, као и издавачке делатности Факултета, на начин који подстиче њихове индивидуалне способности, знање, комуникативност и креативност, у циљу подстицања и оснаживања капацитета неопходних за успешно бављење савременим научним радом;
- учешће младих истраживача приправника и сарадника, асистената, асистената са докторатом и докторанада на научним скуповима у земљи и иностранству, као и екстерно усавршавање које подразумева упућивање на учешће у летњим школама, семинарима, радионицама и другим видовима стицања нових знања;
- чланство у водећим националним и међународним научним и струковним асоцијацијама;
- постдокторска усавршавања (конкурисање за финансирање или суфинансирање код Министарства, науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије);
- повећање обима међународне мобилности студената, сарадника и наставника преко европских програма размене у високом образовању, различитих билатералних програма и других видова академске сарадње.
- повећање боравка у међународним научноистраживачким институцијама уз интензивирање (реципрочних) посета страних истраживача;
- теренску праксу и лабораторијска истраживања, из области грађевинарства, али и архитектуре;
- дисеминацију научних резултата који су проистекли ангажовањем научног подмлатка на научноистраживачким пројектима;
- реализацију развоја нових технологија и поступака у оквиру научних области архитектуре и грађевинарства користећи најсавременија знања;
- критичку мисао као креативно и независно деловање уз поштовање принципа етичког кодекса и добре научне праксе.

Генерално посматрано циљ целокупног процеса је да научно истраживачки подмладак буде оспособљен да на основу осмишљених програма истраживања, раде на њиховој разради, координирају рад осталих укључених у процес, организују рад тима, али и да релативно самостално доносе одлуке у проналажењу могућих решења која могу да се артикулишу кроз формулисање одговарајућих закључака. Поред тога циљ је и да, млади током процеса научноистраживачког рада, стекну способност и знање како да у складу са принципима одрживог развоја и поштовање професионалне етике правилно и економично користе природне ресурсе Републике Србије.

ЗАКЉУЧАК

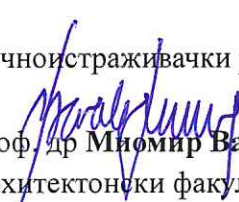
Даљи рад на развоју и омасовљавању научног подмлатка као и континуирано усавршавање научног подмлатка и њихово укључивање у истраживања, спада међу најзначајније циљеве Факултета у наредном периоду. У складу са Програмом научноистраживачког рада посебна пажња ће бити посвећена развоју компетенција научног подмлатка за учешће у основним и примењеним истраживањима и развијање способности за примену резултата научноистраживачког рада, а све у складу са принципима конкурентности, одрживог развоја, изврсности и отворености у науци. Научни подмладак је у обавези да одговорно обавља своје задатке, водећи се примерима добре праксе и етичким принципима.

У циљу унапређења усавршавања научног подмлатка, континуирано се преиспитују могућности за њихову мобилност. У наредном периоду, Факултет ће покушати да повећа број истраживача који ће боравити у научноистраживачким установама у иностранству, али и број гостујућих предавача путем постојећих размена наставника и сарадника (Преко ERASMUS, CEEPUS, TEMPUS и DAAD програма). Наставни кадар факултета, посебно они који су на докторским студијама, са посебном пажњом ће евалуирати и оцењивати обим у којем се студенти уводе у научноистраживачки рад, као и ефикасност студената на докторским студијама и успех током њиховог студирања.

Осим тога, биће извршена и евалуација развоја научноистраживачког подмлатка (укључивање младих истраживача у реализацију научних пројеката). посвећеност у спровођењу наведених активности довешће до дуготрајних позитивних ефеката од који ће неки моћи да се анализирају и евалуирају крајем петогодишњег периода (повећан обим учешћа у међународној размени, повећан број радова у часописима са SCI листе, боља категоризација истраживача према критеријумима Министарства за науку и сл.).

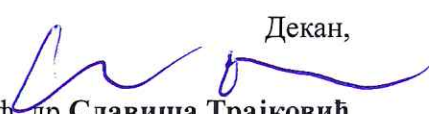
Наведени плански документ подразумева, пре свега, осмишљавање низа активности усмерених на подизање нивоа и ефикасности научноистраживачког рада, али и активности које би допринеле бољој примени добијених резултата у пракси. Као крајњи исход овако осмишљеног предлога програма научноистраживачког рада, требало би да омогући афирмацију научне мисли, али и бољу проверљивост кроз реалну квантификацију постигнутих резултата НИР-а.

Продекан за научноистраживачки рад,

Проф. др Миомир Васов

Грађевинско-архитектонски факултет
Универзитета у Нишу

Декан,

Проф. др Славиша Трајковић

Грађевинско-архитектонски факултет
Универзитета у Нишу